

Alegerile din R. Moldova și Georgia: mesaje comune de dezinformare pentru a înăbuși gândirea critică a alegătorilor

Campania electorală pentru alegerile prezidențiale a fost marcată de atacuri la persoană, discurs de ură și dezinformări. Alegătorii moldoveni au fost speriați că se vor închide școli, spitale, primării, iar organizațiile neguvernamentale ar susține și ar finanța unii candidați din bani străini. Dezinformări similare au fost transmise în această toamnă și la alegerile parlamentare din Georgia. În această țară, alegătorii la fel au fost manipulați prin teorii ale conspirației și comparații false, candidații partidului de guvernământ atribuindu-și calitatea de „forțe naționale”, iar oponentii politici fiind prezentați ca „revoluționari homosexuali”. Experții media din ambele țări spun că aceste tehnici bazate pe falsuri sunt folosite de politicieni pentru a-i dezorienta pe alegători, iar cetățenii ar trebui să-i penalizeze cu votul lor pe cei care încearcă să-i manipuleze.

„Vor fi lichidate satele, spitalele și școlile, limba rusă va fi interzisă în școli, vor fi legalizate căsătoriile între homosexuali, pământurile vor fi vândute străinilor, iar moldovenii vor deveni argați la străini” – aceste și alte sperietori au fost folosite masiv în campania electorală pentru a influența votul alegătorilor. Atacurile și discursul de ură au fost îndreptate și împotriva organizațiilor neguvernamentale, dar și a partenerilor de dezvoltare ai Moldovei. Cu toate că aceste afirmații false și speculații au fost demontate de jurnaliști și experți, cei care le-au distribuit au sperat că îi vor putea manipula pe moldovenii care nu au capacitatea de analiză a informației.

„Fiecare ziar sau televiziune are stăpânul său”

Însă alegătorii cu o gândire critică mai dezvoltată din start și-au ordonat sursele de informare. Pentru **Angela Rusu**, farmacistă din orașul Drochia,

campania electorală a fost o perioadă dificilă. „În opinia mea, a fost cea mai murdară campanie electorală, deoarece au fost multe atacuri la persoană, dar și multă dezinformare. Alegătorilor le-a fost greu să se orienteze în râurile de mizerie informativă”, spune Angela. Ea consideră că celor familiarizați cu rețelele sociale le-a fost mai ușor să verifice informațiile, iar persoanele care s-au informat numai din pliantele electorale, de la televizor sau din ziare, au fost expuse pericolului dezinformării deoarece, spune Angela, fiecare ziar sau televiziune are stăpânul său și promovează interesele acestuia.

„Nu e suficient doar să ne revoltăm, trebuie să raportăm abuzurile”

Conștient de impactul știrii false despre „cei 30 de mii de sirieni” care a fost distribuită în campania prezidențială din 2016, **Alexandru Ciobanu**, medic din orașul Cimișlia, a avut grijă să-și „curățe” terenul informațional la alegerile din

anul curent. „M-am dezabonat de la site-urile de știri false și i-am șters din prieteni pe toți trolzii. În mare parte, m-am informat din Internet, dar am fost atent la site-urile pe care le citesc: dacă nu aveau date de contact sau adrese veridice, mă dezabonam”. Alexandru este convins că răspândirea intenționată a informațiilor false este o crimă care trebuie sancționată, deoarece „dacă nu este pedepsită, ea se repetă și recidivează”. Cetățenii la fel trebuie să reacționeze și să raporteze aceste abuzuri la organele abilitate. „Putem să ne revoltăm și pe Facebook, dar și să scriem sesizări la Consiliul pentru prevenirea și eliminarea discriminării și asigurarea egalității. Cu alte cuvinte, trebuie să fim activi și să întreprindem ceva. Nu ne va ajuta cu nimic dacă pur și simplu ne vom revolta și vom face „revoluții” la bucatărie”, spune medicul din Cimișlia.

În perioada campaniei electorale, majoritatea dezinformărilor grave au fost

Colaj: Euvdsinfo.eu

dezmințite de jurnaliștii de la portalul Stopfals.md și de la alte redacții independente. În opinia expertului media **Petru Macovei**, directorul executiv al Asociației Presei Independente (API), o bună parte din site-urile și televiziunile care au diseminat informații false și discurs de ură au fost taxate de alegători. „Alegerile prezidențiale 2020 au demonstrat că mulți moldoveni au început să-și dezvolte gândirea critică și capacitatea de analiză a informației. Astfel, oamenii nu s-au mai lăsat păcăliți de tot felul de sperietori și povești cu „porumbei și coțofene”, inventate de politicieni și consilierii lor de campanie electorală pentru a crea confuzie și a manipula electoratul”, spune P. Macovei.

Mesaje false similare în Georgia

În această toamnă și în Georgia au avut loc alegeri,

dar parlamentare. Experții media din această țară au constatat că cea mai mare parte a dezinformărilor electorale a vizat candidații forțelor politice pro-europene. Potrivit raportului „Monitorizarea pre-electorală 2020: mesaje anti-occidentale, discurs de ură și știri false”, realizat de către Fundația de Dezvoltare Media (Media Development Foundation), înainte de alegeri au fost transmise activ narative false despre NATO, SUA și UE. Politicienii anti-occidentali și presa pro-Kremlin din Georgia au atacat organizațiile societății civile și pe miliardarul și filantropul George Soros, acuzându-l că pune la cale destabilizarea situației din țară. Autorii raportului de monitorizare au remarcat că partidele anti-liberale și-au etichetat adversarii drept „coalitie LGBT” și „necredincioși li-

berali”, astfel propunându-le georgienilor o falsă alegere între „revoluționarii homosexuali” și „forțele naționale”. Experta **Mariam Dandze**, colaboratoare a organizației Media Development Foundation Georgia, spune că, în general, aceste discursuri de ură și mesaje anti-occidentale au fost răspândite de grupuri radicale pro-ruse.

Petru Macovei atrage atenția asupra mesajelor de dezinformare comune utilizate în campaniile electorale din Moldova și Georgia. „Sunt aceleași teze propagandistice, retușate după specificul local georgian sau moldovenesc. Iar asta demonstrează că ele provin din același centru de comandă și au un scop comun – să atace valorile democratice și să înăbușe gândirea critică a alegătorilor, manipulându-i în scop electoral”, afirmă directorul executiv API.

Legea împotriva știrilor false și a discursului la ură din Germania curăță rețelele sociale de mesajele controversate

Acum trei ani, în Germania a fost adoptată o lege care impune amenzi foarte mari, de până la 50 de milioane de euro, rețelelor de socializare, cum ar fi Facebook sau Twitter, care nu șterg rapid de pe platformele lor declarațiile și postările care instigă la ură și discriminare, dar și știrile false.

Necesitatea de a contracara știrile false a fost argumentată de legislatorii germani de rolul pe care l-au avut campaniile de dezinformare la alegerile prezidențiale din Statele Unite ale Americii din anul 2016. Conform aceste legi, informația falsă trebuie să fie eliminată de către administratorii rețelelor sociale timp de

Sursa: The Wall Street Journal

24 de ore, iar conținutul fals și cel care instigă la ură trebuie șters. Nerespectarea acestor

cerințe de către rețelele sociale este considerată o încălcare civilă și implică amenzi de până la 50 de milioane de euro. Potrivit raportului „Freedom on the net 2020” („Liberate pe net”), realizat de Freedom House, odată cu adoptarea acestei legi, rețelele sociale au fost curățate, fiind raportate o serie de mesaje controversate care au fost șterse operativ de administratorii rețelelor sociale. Totuși, noile reglementări sunt criticate de unii activiști care afirmă că legea ar încălca dreptul la libera exprimare.

STOP FALS

TOP 5 FALSURI ALE LUNII: NOIEMBRIE 2020

- FALS:** Maia Sandu a lichidat școlile, spitalele, primăriile și a eliminat limba rusă din școli
- FALS:** Maia Sandu a participat la furtul miliardului
- FALS:** Spitalele din România și R. Moldova testează medicamente pe pacienți, fără să-i anunțe
- FALS:** Uniunea Europeană a început negocierile cu producătorul vaccinului rusesc „Sputnik-V”
- FALS:** Toate necazurile noastre vin de la donatorii străini

AI GRIJĂ DE UNDE TE INFORMEZI. ALEGE SURSE CREDIBILE!

Campania împotriva informației false și tendențioase STOP FALS! www.stopfals.md

Ca să fii la curent cu dezinformările din mass-media și de pe rețelele sociale, astfel încât să te poți proteja de manipulare, accesează portalul www.stopfals.md, gestionat de Asociația Presei Independente (API). Jurnaliștii portalului dezminț informațiile false și elaborează un top lunar al dezinformărilor din spațiul public. Tot aici poți semnala informațiile pe care le consideri false, iar colaboratorii API le vor verifica și vor publica rezultatele.

Pagină tematică editată de Asociația Presei Independente (API), în cadrul proiectului „Dezvoltarea gândirii critice în rândul populației rurale, elevilor și viitorilor profesori”, finanțat de Ambasada SUA. Opiniile exprimate în cadrul proiectului aparțin autorilor proiectului și nu corespund neapărat celor ale Ambasadei SUA

Pagină realizată de Lilia Zaharia